

คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย

Quality of Life of Prisoners in Nong Khai Province Prison

อภิรักษ์ ชีระทาน

Apinan kiratan

บุญเหลือ บุบผามาลา

Boonluae Bubphamala

วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

Pitchayabundit Colleg, Thailand

E-Mail: aphinan.aew@gmail.com

(Received: June 10, 2024/ Revised: August 24, 2024/ Accepted: August 29, 2024)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย 2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายตามคุณลักษณะส่วนบุคคล และ 3. เพื่อเสนอแนะทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร จำนวน 1,047 คน โดยใช้สูตรของทอโรยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 290 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ 0.67-1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .933 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายภาพรวมพบว่ายู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง พบว่าควรมีการปรับรสชาติของอาหารและเพิ่มในส่วนของอาหารทะเล ควรเพิ่มเสื้อผ้าและกางเกงขึ้นอีกเพราะไม่เพียงพอต่อการใช้ในชีวิตรประจำวัน และผ้าห่มที่ใช้สำหรับห่มและปูนอนก็ไม่เพียงพอ ควรจะแจกจ่ายเพิ่มโดยเฉพาะในฤดูหนาวอากาศจะหนาวมาก อยากให้มีการพัฒนาปรับปรุงขยายพื้นที่ส่วนของเรือนนอนและปรับเวลาในการขึ้นเรือนนอน และ ควรมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้และเวชภัณฑ์ ยารักษาโรค สำหรับบำบัดรักษาผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยเพิ่มขึ้น ควรมีเจ้าหน้าที่พยาบาลและเจ้าหน้าที่ทางด้านจิตเวช เพิ่มขึ้นอีก เพราะผู้ต้องขังมีจำนวนมาก และปัจจุบันโรคภัยต่างๆก็มากขึ้นยารักษาโรคควรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต; ผู้ต้องขัง; เรือนจำจังหวัดหนองคาย

Abstracts

This research article aims to: 1. Investigate the quality of life among inmates in prisons within Nong Khai Province. 2. Compare the quality of life among inmates in prisons within Nong Khai Province based on personal characteristics. 3. Propose strategies for improving the quality of life among inmates in prisons within Nong Khai Province. The research utilizes both quantitative and qualitative approaches, selecting a sample group from a population of 1,047 individuals using Taro Yamane's formula, resulting in a sample size of 290 people. Data collection methods include questionnaires and interviews. Content validity ranges from 0.67 to 1.00, with a reliability coefficient of .933. Data analysis involves statistical techniques such as percentages, means, standard deviations, t-tests, and F-tests.

The research findings are as follows: 1. Overall, the quality of life among inmates in prisons within Nong Khai Province is found to be high. 2. When comparing the quality of life among inmates in prisons within Nong Khai Province based on different personal characteristics, respondents with varying personal characteristics showed no significant differences in their quality of life. 3. Recommendations for improving the quality of life among inmates include: Adjusting the taste of food and increasing seafood options, as current provisions are inadequate for daily life. Providing more clothing, especially during cold seasons, as inmates lack sufficient clothing for warmth. Increasing the distribution of blankets and mattresses, especially during colder weather. Expanding sleeping quarters and adjusting bedtime schedules to accommodate more inmates. Providing additional medical equipment, supplies, and medications for treating illnesses, as the inmate population increases and various diseases become more prevalent. Increasing the number of nursing and mental health staff to meet the growing demands of the inmate population and the rising prevalence of diseases. Additionally, medications should be made more effective.

Keywords: Quality of life; prisoner; Nong Khai Provincial Prison

1. บทนำ

กรมราชทัณฑ์ เป็นหน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรม นอกจากจะมีหน้าที่ในการควบคุมผู้กระทำความผิดตามคำพิพากษาของศาลแล้ว ยังมีภารกิจที่สำคัญอีก คือ การแก้ไข ฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังในระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้กลับตัวกลับใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ และสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุขเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษออกไปจากเรือนจำ (กรมราชทัณฑ์, 2562)

จากข้อมูลสถิติของผู้ต้องราชทัณฑ์ในปัจจุบันทั่วประเทศ พบว่า มีจำนวนผู้ต้องราชทัณฑ์ทั้งสิ้น 276,466 คน เป็นผู้ต้องขังชาย 243,122 คน หญิง 33,344 คน โดยมีผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดหนองคาย จำนวนทั้งสิ้น 1,047 คน ซึ่งส่วนมากเป็นผู้ต้องขังที่ทำความผิดในคดีอาชญากรรม คิดเป็น 74.54% เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ต้องขังทั่วประเทศ (ข้อมูลสถิติกรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ 1 มกราคม 2567) และบางส่วนเป็นผู้ต้องขังที่เคยกระทำความผิดมาก่อนแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก สาเหตุอาจเนื่องมาจากพื้นฐานทางครอบครัว สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ รวมถึงสถานะเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เรือนจำจังหวัดหนองคาย เป็นเรือนจำส่วนภูมิภาค สังกัดกรมราชทัณฑ์ มีอำนาจควบคุมผู้ต้องขังไม่เกิน 20 ปี ในเขตอำนาจศาลจังหวัดหนองคาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีอาชญากรรม เนื่องจากจังหวัดหนองคายติดกับเขตชายแดน และมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว มีประชากรจากทุกภูมิภาคของประเทศไทย เข้ามาอยู่อาศัยและทำงานจำนวนมาก ทำให้มีปัญหาด้านอาชญากรรมและปัญหาอาชญากรรมอย่างแพร่หลาย ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา และนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ปัญหาการกระทำความผิดของผู้ต้องขังที่พ้นโทษออกไปก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญ จากข้อมูลสถิติการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดหนองคาย พบว่ามีจำนวนสูงขึ้นเรื่อยๆ (เรือนจำจังหวัดหนองคาย, 2567: 2)

เรือนจำจังหวัดหนองคาย มีพื้นที่ทั้งสิ้น 30 ไร่ 2 งาน 94.5 ตารางวา พื้นที่ภายในกำแพง 15 ไร่ 2 งาน พื้นที่ภายนอก 15 ไร่ 94.5 ตารางวา พื้นที่ภายในเรือนจำประกอบไปด้วยแดนต่างๆ จำนวน 6 แแดน ได้แก่ แแดน 1 - แแดน 5 และแดน 6 (เป็นแดนควบคุมผู้ต้องขังหญิง) ภายในยังมีสถานกักขังชายและสถานกักขังหญิง มีพื้นที่ความจุผู้ต้องขังตามมาตรฐาน รวม 1,129 คน แยกเป็นชาย 846 คนหญิง 283 คน (กรมราชทัณฑ์, 2567) แต่ในปัจจุบันมีผู้ต้องขังถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำจังหวัดหนองคายเป็นจำนวนมาก และเกินความจุของเรือนจำที่สามารถรับได้ ทำให้เรือนจำมีความแออัด และประสบปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ส่งผลให้การดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังมีข้อจำกัด อีกทั้งยังทำให้คุณภาพชีวิต สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ภายในเรือนจำ รวมถึงประสิทธิภาพของกระบวนการฟื้นฟูหรือพัฒนาพฤตินิสัยของนักโทษภายในเรือนจำลดลงได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดในเรือนจำจังหวัดหนองคายให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย ตามลักษณะส่วนบุคคล
- 2.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงปริมาณ จากแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบการสัมภาษณ์ จำนวน 290 คนมีวิธีการดำเนินดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังที่ถูกศาลพิพากษาจำคุกอายุ 18 ปีขึ้นไปที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดหนองคาย จำนวนทั้งสิ้น 1,047 คน (งานทะเบียนประวัติผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดหนองคาย, 2567)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากร ผู้ต้องขังที่ถูกศาลพิพากษาจำคุกอายุ 18 ปีขึ้นไปที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มประชากรด้วยการใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับ ความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 290 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย โดยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ โดยสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการกำหนดโทษ โดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย โดยได้ทำการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาหาร ด้านเครื่องนุ่งห่ม ด้านเรือนนอน และการรักษาสุขภาพอนามัย จำนวน 24 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถาม จะมีคำตอบให้เลือกโดยใช้มาตรฐานวัดแบบลิเคิร์ทซึ่งมี 5 ระดับ มากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย โดยเป็นแบบคำถามปลายเปิด

3.3 การสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า เพื่อนำมากำหนดขอบเขตคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และองค์ประกอบที่ทำให้ทราบถึงคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดหนองคาย จากนั้นนำข้อมูลมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบเนื้อหาว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ 0.67-1.00 และความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ

0.933

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยพิชญบัณฑิต เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย

4.2 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลการ คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายด้วยตนเอง

4.3 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 290 ชุด และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติเชิงพรรณนา คือค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 สถิติเชิงอนุมาน คือค่าสถิติทดสอบ t-testและค่าสถิติทดสอบ F-test

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์นี้ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายภาพรวม

คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง	ระดับคุณภาพชีวิต	
	\bar{X}	S.D.
1. ด้านอาหาร	3.15	1.38
2. ด้านเครื่องนุ่งห่ม	3.65	0.82
3. ด้านเรือนนอน	3.71	0.59
4. ด้านการรักษาสุขภาพอนามัย	3.62	0.82
รวม	3.53	0.75

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากมี ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.75) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิตด้านเรือนนอน มากที่สุด ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือด้านเครื่องนุ่งห่ม ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.82) ด้านการรักษาสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.82) และน้อยที่สุดคือด้านอาหาร ($\bar{X} = 3.15$, S.D. = 1.38)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย ตามลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และการกำหนดโทษ

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย ที่จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน

คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง	เพศชาย		เพศหญิง		t	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านอาหาร	3.13	1.37	3.20	1.41	-.379	.705
2. ด้านเครื่องนุ่งห่ม	3.61	0.85	3.78	0.70	-1.470	.143
3. ด้านเรือนนอน	3.74	0.59	3.61	0.61	1.545	.124
4. ด้านการรักษาสุขภาพอนามัย	3.61	0.81	3.63	0.84	.155	.877
โดยภาพรวม	3.52	0.75	3.56	0.74	-.309	.757

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแล้วพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมรายด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน

คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	.601	3	.200	.104	.958
	ภายในกลุ่ม	551.944	286	1.930		
	รวม	552.545	289			
2. ด้านเครื่องนุ่งห่ม	ระหว่างกลุ่ม	4.752	3	1.584	2.371	.071
	ภายในกลุ่ม	191.110	286	.668		
	รวม	195.862	289			
3. ด้านเรือนนอน	ระหว่างกลุ่ม	.114	3	.038	.104	.957
	ภายในกลุ่ม	103.634	286	.362		
	รวม	103.747	289			
4. ด้านการรักษาสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	.564	3	.188	.275	.844
	ภายในกลุ่ม	195.601	286	.684		
	รวม	196.165	289			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.422	3	.141	.244	.865
	ภายในกลุ่ม	164.717	286	.576		
	รวม	165.140	289			

จากตารางที่ 3 พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมแล้วพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมรายด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน

คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	4.280	5	.856	.443	.818
	ภายในกลุ่ม	548.264	284	1.931		
	รวม	552.545	289			
2. ด้านเครื่องนุ่งห่ม	ระหว่างกลุ่ม	1.182	5	.236	.345	.885
	ภายในกลุ่ม	194.680	284	.685		
	รวม	195.862	289			
3. ด้านเรือนนอน	ระหว่างกลุ่ม	1.581	5	.316	.879	.496
	ภายในกลุ่ม	102.167	284	.360		
	รวม	103.747	289			
4. ด้านการรักษาสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	.886	5	.177	.258	.936
	ภายในกลุ่ม	195.279	284	.688		
	รวม	196.165	289			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	.724	5	.145	.250	.939
	ภายในกลุ่ม	164.415	284	.579		
	รวม	165.140	289			

จากตารางที่ 4 พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมแล้วพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่จำแนกตามการกำหนดโทษ โดยภาพรวมรายด้าน

คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านอาหาร	ระหว่างกลุ่ม	17.445	4	4.361	2.323	.067
	ภายในกลุ่ม	535.100	285	1.878		
	รวม	552.545	289			
2. ด้านเครื่องนุ่งห่ม	ระหว่างกลุ่ม	4.944	4	1.236	1.845	.120
	ภายในกลุ่ม	190.919	285	.670		
	รวม	195.862	289			
3. ด้านเรือนนอน	ระหว่างกลุ่ม	1.674	4	.418	1.168	.325
	ภายในกลุ่ม	102.073	285	.358		
	รวม	103.747	289			
4. ด้านการรักษาสุขภาพอนามัย	ระหว่างกลุ่ม	5.295	4	1.324	1.977	.098
	ภายในกลุ่ม	190.869	285	.670		
	รวม	196.165	289			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5.849	4	1.462	2.616	.075
	ภายในกลุ่ม	159.291	285	.559		
	รวม	165.140	289			

จากตารางที่ 5 พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่จำแนกตามการกำหนดโทษ โดยภาพรวมแล้วพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการกำหนดโทษต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย จากข้อคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย จากประชากร จำนวน 1,047 คน โดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 290 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทาง และเป็นข้อเสนอแนะต่อพัฒนาพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย ดังนี้

1. ด้านอาหาร กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องของการได้รับอาหารอย่างเพียงพอในแต่ละวัน ส่วนใหญ่ยังมีความพึงพอใจต่อคุณภาพอาหารที่ได้รับในแต่ละมื้อแต่ยังไม่มีความพึงพอใจในรสชาติ มีปริมาณเนื้อสัตว์ในแต่ละมื้ออย่างเหมาะสมและทั่วถึง กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเพิ่มเติมในเรื่องของความต้องการอาหารทะเลโดยอยากให้เรือนจำมีจำหน่ายในร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขังเพิ่มจากสินค้าที่มีจำหน่ายอยู่เดิม บางส่วนต้องการในเรื่องของอาหารเสริมวิตามินโดยมุ่งเน้นในการรักษาสุขภาพของตนเอง และกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการตรงกันในเรื่องของอาหารปรุงสุกที่มีจำหน่ายภายในร้านสงเคราะห์ เพิ่มความหลากหลายของชนิดอาหาร รวมถึงต้องการสินค้าบริโภคที่โฆษณาในโทรทัศน์แต่ไม่มีจำหน่ายภายในร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขังในเรือนจำ

2. ด้านเครื่องนุ่งห่ม ควรจะได้รับเพิ่มขึ้นอีกเพราะไม่เพียงพอต่อการใช้ในการชีวิตประจำวัน และผ้าห่มที่ใช้สำหรับห่มและปูนอนก็ไม่เพียงพอ ควรจะแจกจ่ายเพิ่มโดยเฉพาะในฤดูหนาวอากาศจะหนาวมาก

3. ด้านเรือนนอน สถานที่บริเวณเรือนนอนค่อนข้างจะคับแคบห้องไม่เพียงพอ บรรยากาศไม่เหมาะสมมีเสียงดังรบกวนและแสงสว่างไม่เพียงพอ เรือนนอนไม่เป็นเอกเทศและขาดสถานที่อบรมทางจิตใจที่เป็นสัดส่วน การเกินความจุของพื้นที่เรือนนอนของผู้ต้องขังนั้นมีความสัมพันธ์ต่อสภาพปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังอย่างมาก ทั้งความเบียดเสียดในการนอน การนอนไม่เต็มอิ่ม การรบกวนการนอนจากเสียงรบกวนของเพื่อนผู้ต้องขัง ทั้งนี้ผู้ต้องขังได้เล่าถึงสภาพปัญหาคุณภาพชีวิตภายในเรือนนอนว่า ต้องขังทุกคนต้องขึ้นเรือนนอนตั้งแต่บ่ายสาม (15.00 น.) ทุกคนขึ้นมายังเรือนนอนจะต้องนอนตามที่เจ้าหน้าที่กำหนดให้นอน ถึงเวลานอนแม้ว่าจะไม่สว่างก็ต้องนอน สำหรับการนอนแต่ละคนจะอาจไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร ทุกคนต้องนอนหงาย ขาเหยียดตรง สลับฟันปลากับขาคนอื่นเพื่อให้ตนเองมีพื้นที่นอนได้อย่างสบาย จึงอยากให้มีการพัฒนาปรับปรุงขยายพื้นที่ส่วนของเรือนนอนและปรับเวลาในการขึ้นเรือนนอน

4. ด้านการรักษาสุขภาพอนามัย กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นในเรื่องของการรักษาพยาบาล ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ควรจะมีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้และเวชภัณฑ์ ยารักษาโรค สำหรับบำบัดรักษาผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยเพิ่มขึ้น ควรจะมีเจ้าหน้าที่พยาบาลและเจ้าหน้าที่ทางด้านจิตเวช เพิ่มขึ้นอีก เพราะผู้ต้องขังมีจำนวนมาก และปัจจุบันโรคภัยต่างๆก็มากขึ้นยารักษาโรคควรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

5. อภิปรายผล

ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของเรือนจำจังหวัดหนองคายมีการจัดการที่ดี ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ในเรือนจำยังให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังในเรือนจำในทุกๆ อย่างเท่าเทียมจึงส่งผลทำให้ระดับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังออกมาในระดับมาก สอดคล้องกับ ธงชัย ทองคำ (2563) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยอภิปรายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

ด้านอาหาร พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่มี ความพึงพอใจในรสชาติ เรือนจำยังไม่มีความหลากหลายของชนิดอาหาร และยังคงการให้เพิ่มในส่วนของการ ทะเลในเรือนจำด้วยจึงส่งผลทำให้ระดับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังออกมาในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของ ศุภณัฐ แสนโคตร (2558) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังสูงอายุต่อการจัดสวัสดิการในเรือนจำตราด พบว่า ด้านปัจจัยขั้นพื้นฐานด้านอาหารของผู้ต้องขังความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ด้านเครื่องนุ่งห่ม พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เสื้อผ้าที่ทางเรือนจำจัดให้ผู้ ต้องขังมีความเหมาะสมกับสภาพอากาศ เป็นเสื้อผ้าใหม่ไม่ได้ผ่านการใช้งานมาก่อน เสื้อผ้ามีคุณภาพดีไม่ชำรุด บกพร่อง และเสื้อผ้าผู้ต้องขังที่จัดให้ไม่มีลักษณะลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงส่งผลทำให้ระดับคุณภาพชีวิตของ ผู้ต้องขังออกมาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยศิริ โปธิ (2563) ทำการศึกษาเรื่อง มาตราฐาน คุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือจำกลางคลองเปรม ผลการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังมีความพึงพอใจในด้านเครื่องนุ่งห่มระดับ มาก

ด้านด้านเรือนนอน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เรือนจำมีการจัดสรรเรือนนอน แยกเป็นชายหญิงมีเครื่องอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ เรือนจำมีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี และเรือน

จำมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการอยู่อาศัย จึงส่งผลทำให้ระดับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังออกมาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ ป่องศรี (2564) ทำการศึกษาเรื่อง มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุกฎีกาเรือนจำกลางคลองเปรม ผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุกฎีกาเรือนจำกลางคลองเปรม ด้านเครื่องนุ่งห่มอยู่ในเกณฑ์ดี

ด้านด้านการรักษาสุขภาพอนามัย พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ามี เรือนจำมีสถานพยาบาลมีความพอเพียงทางด้านกำลังพลคอยให้บริการ ทางเรือนจำมีการให้ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นอยู่เสมอ และทางเรือนจำมีการให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาทางสุขภาพจิต จึงส่งผลทำให้ระดับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังออกมาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ชัยศิริ โปธิ (2563) ทำการศึกษาเรื่อง มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำกลางคลองเปรม ผลการศึกษาพบว่าผู้ต้องขังมีความพึงพอใจในด้านการรักษาสุขภาพอนามัยระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลป่าไม้งาม อำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ผู้วิจัยอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแล้วพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเพศไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมแล้วพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าอายุไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย

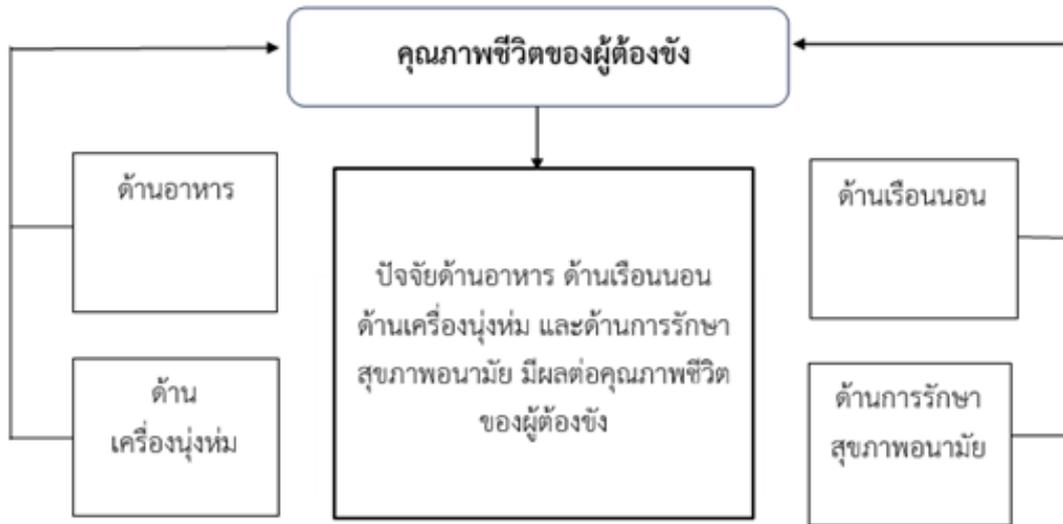
ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมแล้วพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคายที่จำแนกตามการกำหนดโทษ โดยภาพรวมแล้วพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการกำหนดโทษต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการกำหนดโทษไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการกำหนดโทษที่ต่างกันได้รับการปฏิบัติจากเรือนจำแบบเดียวกันจึงทำให้คุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เพลินพิศ อ้นแก้ว และภริดา ชัยรัตน์ (2566) ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดนนทบุรีต่อสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกันซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ ประเภทความผิด และระยะเวลาต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐาน 5 ด้านไม่แตกต่างกัน

6. องค์กรความรู้ใหม่

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลป่าไผ่งาม อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภูสามารถอธิบายเป็นองค์กรความรู้ใหม่ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์กรความรู้ใหม่

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

ในการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดหนองคาย เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้นดังนี้

1) เรือนจำควรปรับปรุงอาคารสถานที่ เรือนนอน หรือจัดให้มีการแบ่งแยกเป็นแดนเฉพาะของกลุ่มผู้ต้องขังสูงอายุ เพื่อเป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยและรองรับจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นทุกวันให้เหมาะสมและเป็นสัดส่วน

2) ควรเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ให้เพียงพอกับปริมาณจำนวนผู้ต้องขังสูงอายุเพื่อดูแลกลุ่มผู้ต้องขังสูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

3) ควรจัดหาให้มีอุปกรณ์ช่วยเหลือ หรือเทคโนโลยีภายในเรือนจำในการช่วยเหลือผู้ต้องขังสูงอายุให้มีปริมาณที่เพียงพอ เช่น เทคโนโลยีฐานข้อมูลเพื่อผู้สูงอายุ เครื่องช่วยพยุงตัวนั่งชักโครกสำหรับโถสุขภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ช่วยเดิน รถเข็นหัดเดิน เป็นต้น

7.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยในครั้งต่อไป

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองกอมเกาะ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผู้ที่สนใจควรศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

1) ควรมีการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดหนองคายในเชิงลึก หรือเชิงคุณภาพ

โดยแยกศึกษาเป็นเพศหญิงและเพศชาย

2) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังโดยศึกษาเมื่อเวลาและสภาพบริบทของพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไป

3) ควรมีการศึกษาปัญหาอุปสรรคของเรือนจำในเรื่องมาตรฐานคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง และการศึกษาคณะกรรมาธิการโดยหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้เก็บข้อมูล เพื่อลดการการความเอนเอียงของคำตอบ

8. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมราชทัณฑ์. (2567). *คู่มือการประเมินผลการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมราชทัณฑ์.

กรมราชทัณฑ์. (2562). *มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง (Standard Operating Procedures for Prisoner Rehabilitation : SOPs)*. กองพัฒนาพฤตินิสัย. ส่วนสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขัง.

ชัยศิริ โปธิ. (2563). มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือจำกลางคลองเปรม. *รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต*. วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ธงชัย ทองคำ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม. *รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เพลินพิศ อันแก้ว และภริดา ชัยรัตน์. (2566). ความคิดเห็นของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดนนทบุรีต่อสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน. *วารสารนวัตกรรมสังคมและเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน*. 6(1), 44–53.

เรือนจำจังหวัดหนองคาย. (2565). *งานทะเบียนประวัติผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดหนองคาย 2567*. เรือนจำจังหวัดหนองคาย อำเภอเมืองหนองคาย: จังหวัดหนองคาย.

ศุภณัฐ แสนโคตร. (2558). ความคิดเห็นของผู้ต้องขังสูงอายุต่อการจัดสวัสดิการในเรือนจำตราด. *สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อภิสิทธิ์ ป้องศรี. (2564). มาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุกรณีศึกษาเรือนจำกลางคลองเปรม. *วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาอังกฤษ

Apisit Pongsri. (2021). Quality of Life Standards for Elderly Inmates: A Case Study of Khlong Prem Central Prison. *Master's Thesis in Public Administration*. Graduate School: Ramkhamhaeng University.

Chaisiri Pho. (2020). Quality of Life Standards for Inmates at Khlong Prem Central Prison. *Master of Public Administration*. Graduate School of Management: Sripatum University.

- Department of Corrections. (2024). Performance Evaluation Manual for the Fiscal Year 2024. Management System Development Group, Department of Corrections.
- Department of Corrections. (2019). Standard Operating Procedures for Prisoner Rehabilitation: SOPs. Behavioral Development Division. Welfare and Assistance for Prisoners Section.
- Nonkhai Provincial Prison. (2022). *Inmate Records for Nonkhai Provincial Prison 2024*. Nonkhai Provincial Prison, Mueang Nonkhai District: Nonkhai Province.
- Phloenphit Onkaew and Phirida Chaiyat. (2023). Inmates' Opinions on Basic Necessities in Five Areas at Nonthaburi Provincial Prison. *Journal of Social Innovation and Mass Communication Technology*. 6(1), 44–53.
- Supanat Saenkhot. (2015). Opinions of Elderly Inmates on Welfare Provision at Trat Prison. *Master's Thesis in Public Administration, Department of Public and Private Sector Management*. Graduate School: Burapha University.
- Thongchai Thongkham. (2020). Factors Affecting the Quality of Life of Inmates at Maha Sarakham Provincial Prison. *Master of Public Administration*. Maha Sarakham Rajabhat University.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. Harper and Row Publications.